

A TURISZTIKAI KONJUNKTÚRA ALAKULÁSA

TURIZMUS KONJUNKTÚRA INDEX

2023. május

Budapest, 2023. június

Készítette a GKI Gazdaságkutató Zrt.

E-mail: gki@gki.hu

Honlap: www.gki.hu

Postacím: 1461, Budapest, Pf. 232.

Készítették:

Dr. Molnár László

Udvardi Attila

Szerkesztette:

Udvardi Attila

A tanulmány a Magyar Turisztikai Szövetség és a VIMOSZ megbízására készült.

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK.....	2
VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
A VÁLASZADÓK JELLEMZŐI.....	11
TURIZMUS KONJUNKTÚRA INDEX	12
Módszer	12
Az index és összetevőinek alakulása.....	12
A FELMÉRÉS TOVÁBBI EREDMÉNYEI.....	17
Foglalkoztatás.....	17
Üzleti helyzet, teljesítmény.....	18
Árak, költségek.....	20
Eredményesség.....	26
Fejlesztések	27

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

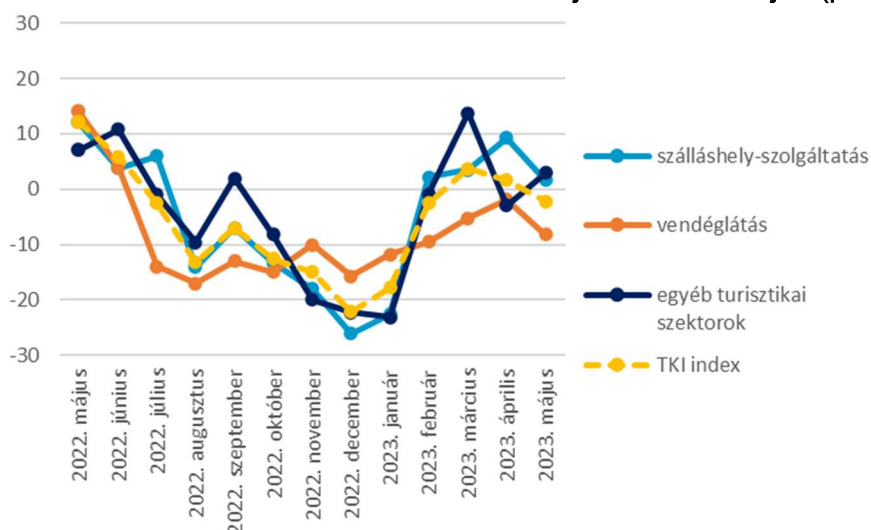
A tágabb értelemben vett turisztikai ágazat (turizmus, vendéglátás, rendezvényszervezés stb. a továbbiakban turizmus) régóta küzd a kevésbé reprezentatív felmérések eredményeiből adódó információhiánnyal. Ezért a Turisztikai és Vendéglátó Munkaadók Országos Szövetsége (VIMOSZ) a Magyar Turisztikai Szövetség Alapítvánnyal és a GKI Gazdaságkutató Zrt.-vel közösen megalkotta a Turizmus Konjunktúra Indexet, mely havi gyakorisággal méri az ágazatban a konjunktúra várható alakulását, a piac és a közvélemény számára ezzel információt biztosítva a közeljövőben várható trendekről.

A felmérés a turizmust, mint szektort tágan értelmezi, az alábbi alágakat vizsgálja:

- szálláshely szolgáltatás (TEAOR 5500)
- vendéglátás (5600)
- utazásközvetítés, utazásszervezés (7910)
- konferencia, kereskedelmi bemutató szervezése (8230)
- fizikai közérzetet javító szolgáltatás (9604)

Jelen felméréssel együtt már több mint egyéves visszatekintéssel rendelkezünk az index alakulásáról.¹

A TKI index alszektorok szerint - 2022. május - 2023. május (pont)

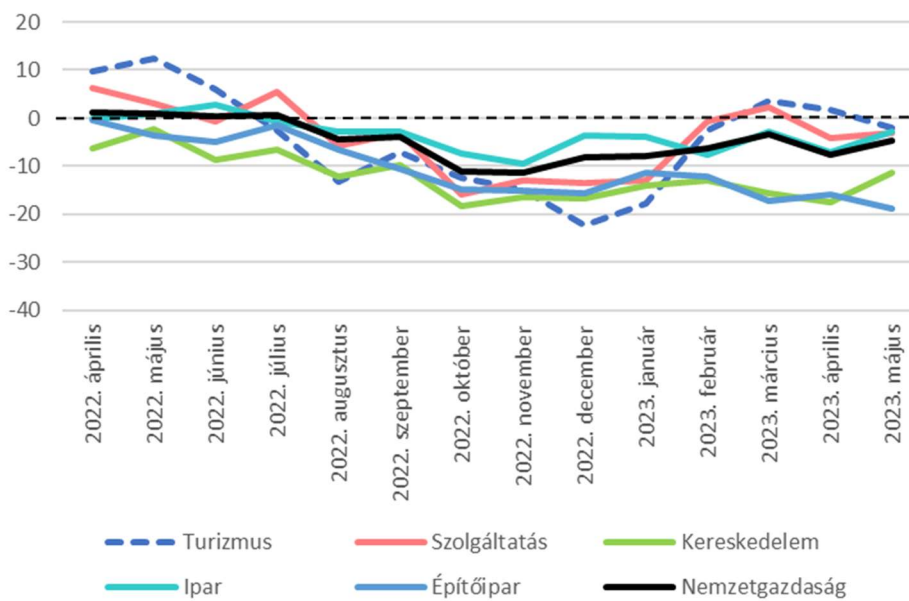
Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

¹ A 2022. április hónapban használt online módszertanról a masszív következtetések levonására szükséges válaszmennyiség elérése érdekében 2022. májustól telefonos módszertanra tértünk át.

A TKI index 2023. májusban -2 ponton állt (-100 és +100 közötti skálán értelmezve), mely azt jelenti, hogy az ágazat szereplői helyzetüket stagnálás közelinek, ugyanakkor enyhén romlónak érzékelik. Háromhavi emelkedés után az index értéke 2 ponttal korigált áprilisban, majd 4 ponttal csökkent májusban így 16 ponttal alatta marad az egy évvel ezelőtti értékének. A szálláshely-szolgáltatásban és a vendéglátásban csökkent az index (mindkét alszektorban négyhavi növekedés után), míg az egyéb turisztikai szektorban az előző havi jelentős csökkenés után – ennél kisebb mértékben – emelkedett.

A TKI index így májusban enyhén magasabb volt a GKI EU számára végzett konjunktúra kutatásában mért, a **szolgáltatási szektor konjunktúraindexénél** (-3 pont), valamint a nemzetgazdasági átlagot képviselő GKI üzleti bizalmi indexnél (-5 pont).

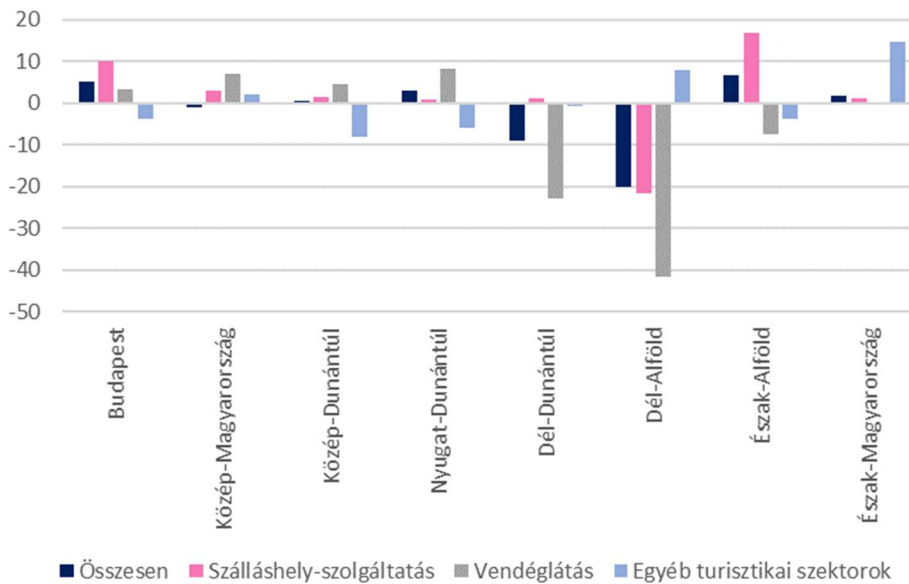
Ágazatok konjunktúraindexé - 2022. április - 2023. május (pont)

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

Régiók szerinti bontásban jelentős különbségek mutatkoznak: **Budapest mellett Nyugat-Dunántúl és Észak-Alföld vállalkozásai jeleztek enyhén pozitív konjunktúrát** (TKI: +5, +3 és +7 pont), ezután Közép-Dunántúl és Észak-Magyarország következik átlagoshoz (0-hoz) közeli megítéléssel. **2023. májusban Dél-Alföldön volt legrosszabb a szektor helyzete** (TKI: -20 pont).

A TKI index régiók szerint - 2023. május (pont)

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A szálláshely-szolgáltatásban **Észak-Alföld** kiemelkedik (+17 pont), ugyanakkor Budapest helyzete is átlag feletti (+10 pont), míg Dél-Alföldön a legrosszabb a helyzet (-22 pont) ezen alszektorban. A vendéglátásban **Nyugat-Dunántúlon a legjobb a helyzet** (+8 pont), míg itt is Dél-Alföld áll a legrosszabbul (-42 pont), melyet Dél-Dunántúl követ (-23 pont). A többi régióban működő vendéglátó vállalkozások indexe 0 és +7 között szóródott. Az **egyéb turisztikai alszektorban Észak-Magyarország helyzete a legkedvezőbb** (+15 pont), míg Közép-Dunántúlon legrosszabb a helyzet (-8 pont).

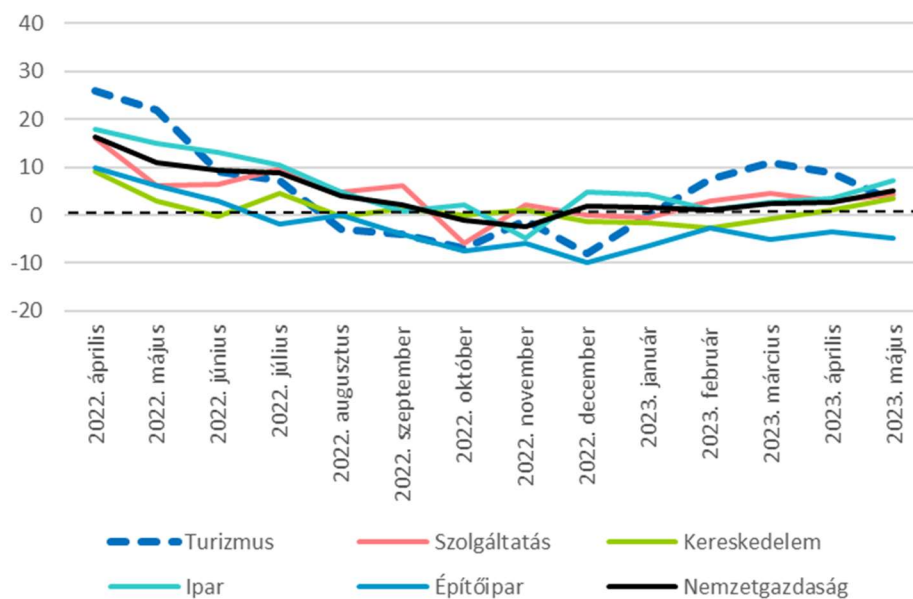
A foglalkoztatott létszám alakulása az elmúlt három hónapban az előző év azonos időszakához képest +2 ponton áll, mely azt mutatja, hogy **alig nőtt a kereslet² a turisztikai ágazatban igényelt munkaerő iránt. Az elmúlt hónaphoz képest 3 ponttal nőtt az index értéke.** Az egyes alszektorok azonban vegyes képet mutatnak e tekintetben: a mutató a vendéglátásban a legalacsonyabb (-4 pont), míg a szálláshely-szolgáltatásban a legmagasabb (+8). **A következő három hónapra vonatkozóan +3 pontot mértünk, mely azt jelenti, hogy a cégek elkezdik bővíteni a munkaerőállományukat. A májusi indexérték a szálláshely-szolgáltatásban +8 pont (7 ponttal csökkent áprilishoz képest), a**

² Itt azért hasonlítunk az előző évhez, mert a szektorban jelentős a szezonális, melyet célszerű kiszűrni.

vendéglátásban 0 pont (10 ponttal csökkent), az egyéb turisztikai alszektorban pedig 3 ponttal +2 pontra emelkedett.

A turizmus foglalkoztatási várakozás indexe (+3 pont) 2023 májusban négy hónap után újra elmaradt kissé a GKI EU számára végzett konjunktúrakutatásában mért, a szolgáltatási szektorra számított index értékétől (+4 pont), valamint a nemzetgazdasági átlagtól is (+5 pont).

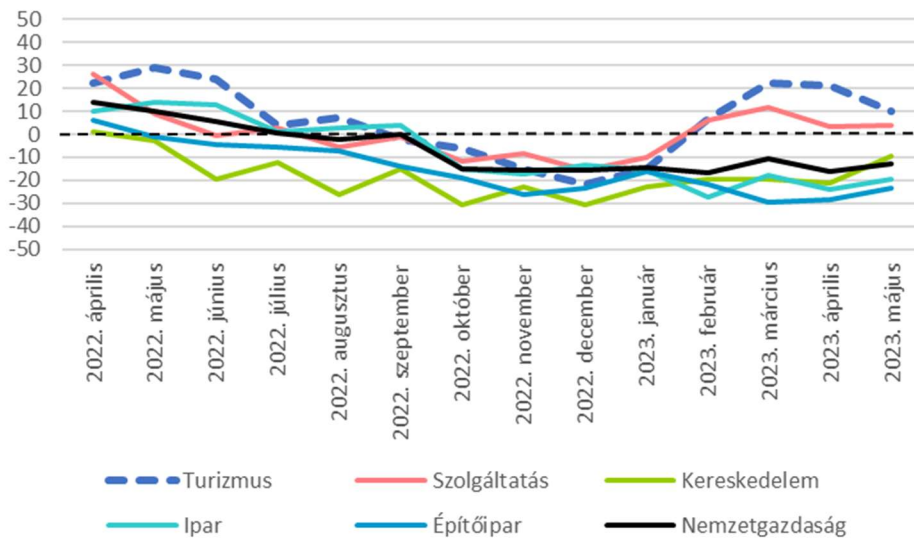
Ágazatok foglalkoztatási várakozás indexe - 2022. április - 2023. május (pont)

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A turizmus teljesítmény várakozások indexe (a szálláshely-szolgáltatásban vendégéjszakák számát, a vendéglátásban a vendégek számát, az egyéb turisztikai szektorban tevékenységtől függően a vendégek/ügyfelek/foglalások számát méri) 11 pontos csökkenéssel +10 pontra csökkent 2023. májusban (december óta még így is 32 ponttal javult). Ez magasabb, mint a GKI EU számára készülő konjunktúrakutatásában mért szolgáltatási szektor indexé (+4 pont), illetve jelentősen meghaladja a nemzetgazdasági átlagot (-13 pont). Ennélfogva úgy tűnik, hogy a turisztikai szektor teljesítménye továbbra is javuló lesz, igaz, az optimizmus hónapról-hónapra gyengül.

Ágazatok teljesítmény várakozás indexe - 2022. április - 2023. május (pont)

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A vállalkozások átlagos üzleti helyzete az elmúlt három hónapban az előző év azonos időszakához képest jelentősen romló, -14 ponton állt 2023. májusban. **Kedvezőtlen, hogy áprilishoz képest is 16 ponttal csökkent a mutató értéke.** A mutató a legalacsonyabb, -24 pont a vendéglátásban, -13 pont a szálláshely szolgáltatásban, míg az egyéb turisztikai szektorban +7 pont. Létszám kategóriák szerint a **cégek üzleti helyzete a nagyobb cégeknél romlott, míg a kisebbeknél javult vagy stagnált.**

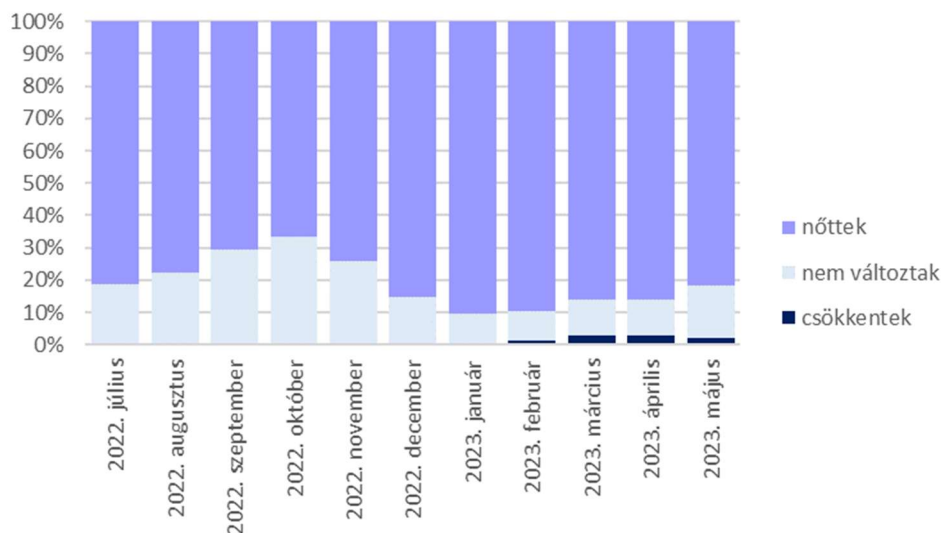
A turisztikai cégek 77%-a a működési költségek³ növekedéséről számolt be az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan, 22% esetében nem változtak e költségek, s 1% jelzett csökkenést. Az egyéb turisztikai szektorokban működő cégek 83%-a számolt be működési költségeinek növekedéséről, a szálláshely-szolgáltatásban működők 71%-a, míg vendéglátásban működők 80%-a. **A működési költségek az elmúlt 3 hónapban átlagosan 29%-kal nőttek a szektorban** (mely jóval alacsonyabb az áprilisban mért 44%-nál), 32%-kal a vendéglátásban, 27%-kal a szálláshely-szolgáltatónál és 28%-kal az egyéb turisztikai szektorban.

A működési költségek elmúlt 3 havi változásának arányai alig változtak az elmúlt négy hónapban. Továbbra is a növekedést jelzők aránya a domináns, ugyanakkor alacsony

³ Működési költségek: pl. energiaköltség, bérköltség, anyagköltség, karbantartási költség stb.

arányban ugyan, de megjelentek a csökkenést érzékelő vállalkozások, illetve valamelyest emelkedik a stagnálást jelzők aránya.

A működési költségek elmúlt 3 havi alakulásának mozgóátlaga – 2022. július - 2023. május (megoszlás, %, 3 hónap mozgóátlaga)

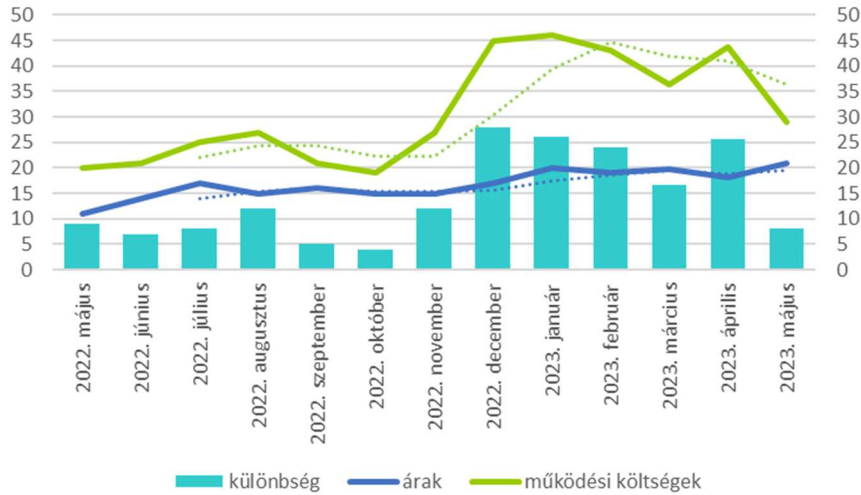

Forrás: GKI

A **várt működési költségek indexe**, mely a felmérés időpontjához képest mutatja e kiadások alakulását **a következő 3 hónapban**, -14 ponton áll, mely a január-februári 38 pontos javulás és a március-áprilisi 8 pontos csökkenés után **3 pontos növekedést jelent májusban**. A mutatót az egyes alszektorokban közel hasonlóan ítélik meg a vállalkozások: a szálláshely szolgáltatásban -13 pont, a vendéglátásban -12 pont, míg az egyéb turisztikai szektorban -19 pont. A vendéglátásban és a szálláshely szolgáltatásban javult, míg az egyéb turisztikai szektorban romlott az index áprilishoz képest. **Az elmúlt hónapok folyamatai még így is azt mutatják, hogy a fűtési szezon végeztével enyhül a szolgáltatókra nehezedő költségnyomás, valamint lehetőséget látnak az energia-árak csökkenésére.**

2023. májusban a turisztikai cégek 69%-a szolgáltatási árának növekedéséről számolt be az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan (áprilisban 84% volt ez az arány), 26%-uk nem változtatott az árakon, míg csökkenést 5% jelzett. Létszámkategória szerinti bontásban a 15 főnél nagyobb cégek emeltek árat a legkisebb arányban (68%). A 6-15 fős cégeknél 76%, a 3-5 fős cégeknél 70%, a 3 fő alatti cégeknél 74% emelt. **Az áremelkedés átlagosan 21%-os volt** (áprilisban 18%-ot mértünk). **Vagyis a cégek továbbra sem tudták áraikban érvényesíteni a költségnövekedést.** Igaz, ez az olló a három havi mozgóátlag alapján már három hónapja csökkenő trendet mutat.

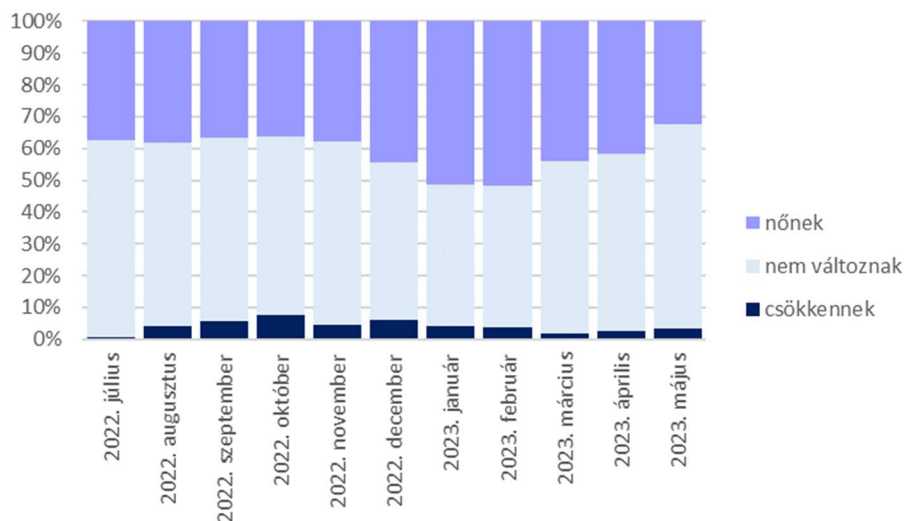
Árak és működési költségek változása az előző 3 hónapban - 2022. május - 2023. május (%)

Forrás: GKI

Májusban a turisztikai cégek 18%-a jelezte, hogy a következő 3 hónapban várhatóan emelni fogja szolgáltatásának árát (áprilisban 47% volt ez az arány), 78%-uk nem változtat az árakon, míg csökkentést 3% jelzett. A szálláshely-szolgáltatásban 12% az emelést tervezők aránya (a többség már szezonkezdetkor meglépte), miközben a vendéglátásban 26%, az egyéb turisztikai szektorokban 14% tervez emelni. **A turisztikai cégek 15%-a a közelmúltban is emelt árat és a közeljövőben is emelni fog (ez az arány áprilisban még 41% volt).**

Az árak következő 3 havi alakulásának mozgóátlaga – 2022. július - 2023. május (megoszlás, %, 3 hónap mozgóátlaga)

Forrás: GKI

Az árak következő 3 havi változásának arányait (3 havi mozgóátlag alapján) tekintve jól látszik, hogy a februári mélypont óta csökken az áremelést tervezők aránya, míg növekszik azoké, akik nem változtatnak áraikon.

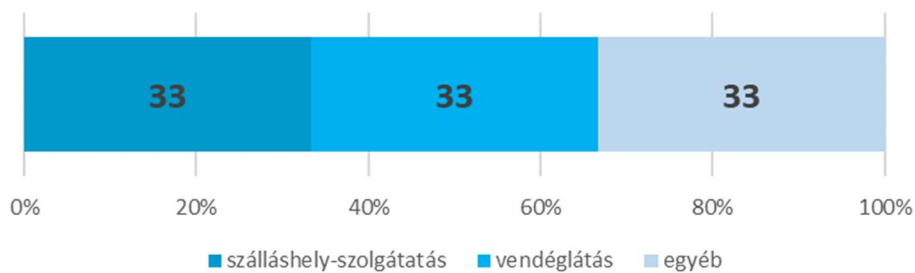
A következő három hónapban az előző év azonos időszakához képest a szállásadók 35%-a vár növekedést a vendégéjszakák számában (előző hónapban 67%), 58%-uk stagnálást, s 7%-uk vár visszaesést (előző hónapban 4%). A vendéglátásban működők közül 34% vár vendégforgalom növekedést (előző hónapban 33%), míg 54% stagnálást, 12%-uk pedig visszaesést vetít előre (előző hónapban 20%).

Az **üzleti tevékenység eredményének indexe** a jelenhez képest a következő három hónapra +12 ponton áll, mely **4 pontos romlást mutat áprilishoz képest** (öt hónap alatt ez még így is 39 pontos javulást jelent). **Áprilishoz képest a szálláshely-szolgáltatásban 5 ponttal +18 pontra, a vendéglátásban 3 ponttal -1 pontra, míg az egyéb turisztikai szektorban 1 ponttal 27 pontra csökkent az eredményességi index.**

A VÁLASZADÓK JELLEMZŐI

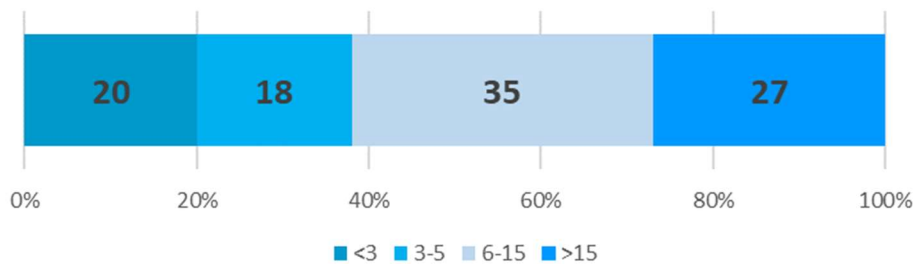
A 2023. májusi felmérésben - hasonlóan a korábbiakhoz - minden alszektor egyharmados arányt képviselt (mivel a válaszadói mintát az árbevétel arányok alapján alakítottuk ki). A válaszadói mintában 20%-ot képviselnek a 3 főnél kevesebbet foglalkoztató cégek, 18%-ot a 3-5 fős vállalkozások, 35%-kal vannak jelen a 6-15 fősök, míg 27%-os arányt képviselnek a 15 főnél nagyobb cégek.

A válaszadó minta megoszlása alágazatok szerint - 2023. május (%)

Forrás: GKI

A válaszadó minta megoszlása létszám kategóriák szerint - 2023. május (2022. évi foglalkoztatott létszám főben, %)

Forrás: GKI

TURIZMUS KONJUNKTÚRA INDEX

Módszer

A Turizmus Konjunktúra Index (TKI) egy kompozit mutató, mely öt különböző alindexének átlagaként kerül kiszámításra. A TKI index kalkulációjánál megfelelő súlyozás használatával figyelembe vesszük a válaszadó cégek méretét (foglalkoztatottak száma), valamint a turizmus és vendéglátás egyes ágazatainak súlyát. Utóbbit a nemzetgazdaságból képviselt részesedés (alszektor értékesítésének összesített nettó árbevétele) alapján állítjuk elő. Ennek értelmében a két legnagyobb alszektor közül a szálláshely szolgáltatás 29%-os, a vendéglátás pedig 43%-os súllyal szerepel a kalkulációban, míg a többi kisebb alszektor összesített súlya 28%.

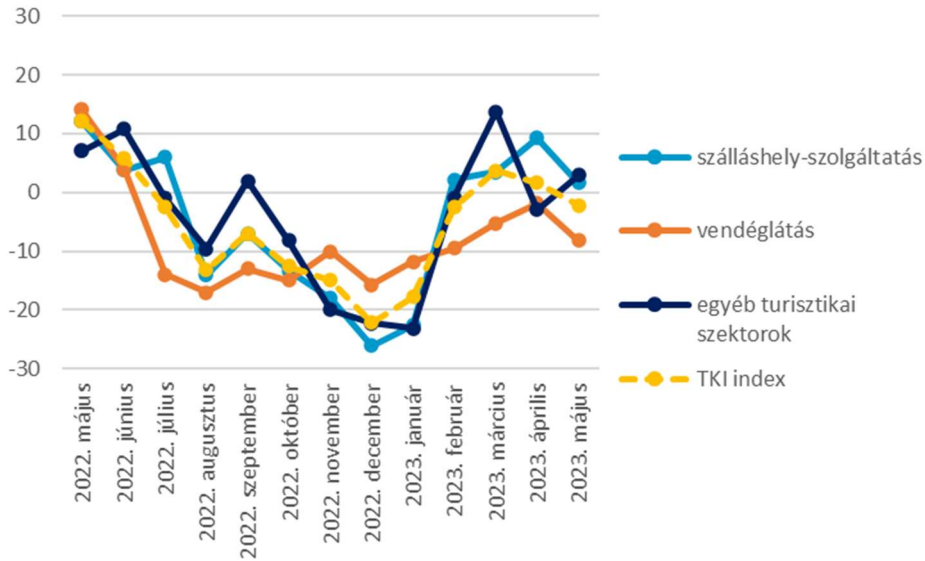
Mind a TKI indexet, mind pedig alindexeit az Európai Unió konjunktúra módszertanához igazodva -100 és +100 közötti skálán értelmezzük (a felmérés kérdőíveiben szereplő, szimmetrikus 1-től 5-ig terjedő skálát transzponáljuk a -100 és +100 közötti skálára). Utóbbi módszertan elősegíti a negatív és a pozitív egyenlegek/válaszok jobb elkülönülését, jobban érzékelteti a havi szintű elmozdulásokat, valamint kiszűri a neutrális válaszokat. Az indexek mellett a többi konjunkturális kérdés elemzésénél is ezt a módszertant használtuk.

A TKI index megalkotásához **öt alindexet használunk, mindegyiknek 20-20% súlyt biztosítva**. Az alindexek a szokásos konjunktúra felmérések alindexeihez hasonlóan mérik egyrészt az **ágazat foglalkoztatási helyzetét** a közelmúltra és a közeljövőre nézve, az ágazat közelmúltbeli és közeljövőbeli **teljesítményét**, valamint a **működési költségek alakulását**. Mivel utóbbit inverz módon értelmezzük (hiszen itt a negatív válasz mutatja a kedvező irányt), ezért értékét az index megalkotásánál -1-gyel szorozzuk.

Az index és összetevőinek alakulása

A TKI index 2023. májusban -2 ponton állt (-100 és +100 közötti skálán értelmezve), mely azt jelenti, hogy az ágazat szereplői helyzetüket stagnálásközelinek, ugyanakkor enyhén romlónak érzékelik. Háromhavi emelkedés után az index értéke 2 ponttal korigált áprilisban, majd 4 ponttal csökkent májusban így 16 ponttal alatta marad az egy évvel ezelőtti értékének. Az ötödik hónapjában a szálláshely-szolgáltatásban és a vendéglátásban csökkent az index (mindkét alszektorban négyhavi növekedés után), míg az egyéb turisztikai szektorban az előző havi jelentősen csökkenés után – ennél kisebb mértékben – emelkedett.

A TKI index alszektorok szerint - 2022. május - 2023. május (pont)

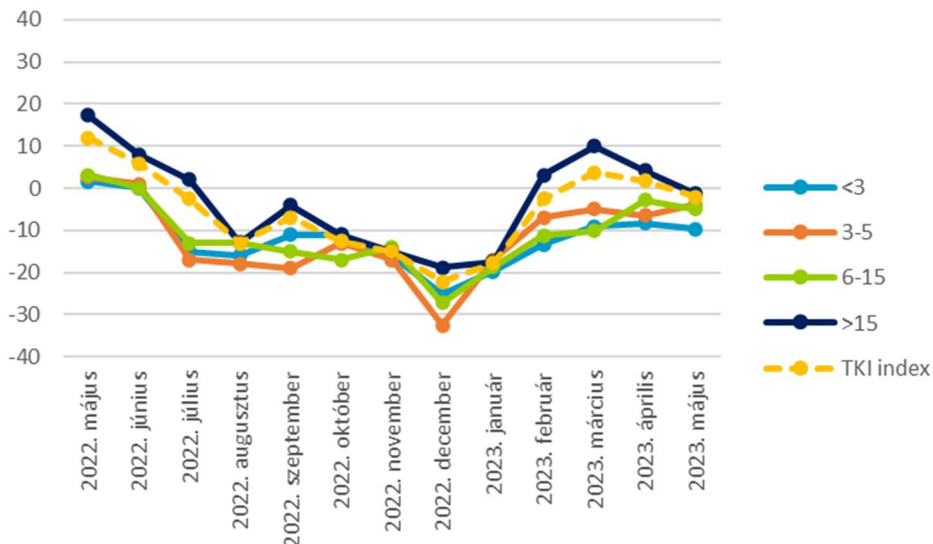

Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

Létszámkategóriák szerinti bontás alapján a konjunktúraindex értéke egy méretkategóriában nőtt, háromban csökkent. A 15 főnél nagyobb cégeknél 5 ponttal csökkent az index értéke májusban, mely két hónap alatt 11 pontos csökkenést mutat.

A TKI index létszámkategóriák szerint - 2022. május - 2023. május (pont)

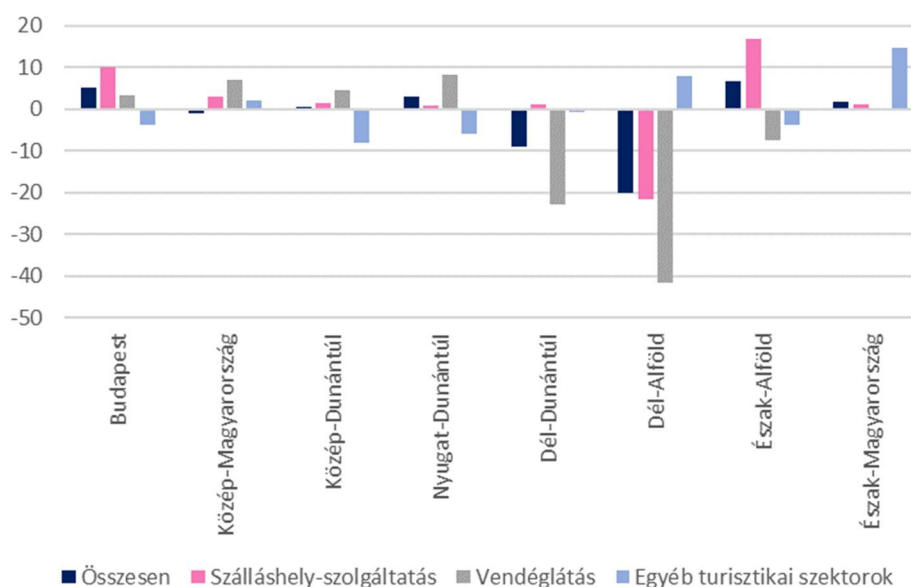

Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

Régiók szerinti bontásban jelentős különbségek mutatkoznak: **Budapest mellett Nyugat-Dunántúl és Észak-Alföld vállalkozásai jeleztek enyhén pozitív konjunktúrát** (TKI: +5, +3 és +7 pont), ezután Közép-Dunántúl és Észak-Magyarország következik átlagához (0-hoz) közeli megítéléssel. **2023. májusban Dél-Alföldön volt legrosszabb a szektor helyzete** (TKI: -20 pont).

A TKI index régiók szerint - 2023. május (pont)

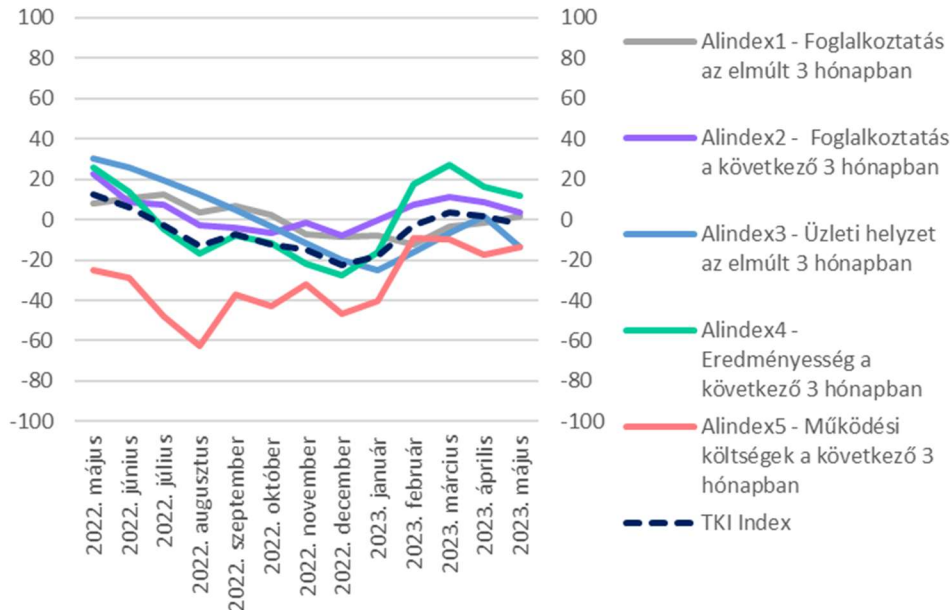
Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A TKI index egyes összetevő alindexei -100 és +100 közötti skálán mérve az alábbiak szerint alakultak:

- Index1: A **foglalkoztatott létszám alakulása az elmúlt három hónapban az előző év azonos időszakához képest +2 ponton áll**, mely azt mutatja, hogy **alig nőtt a kereslet⁴ a turisztikai ágazatban igényelt munkaerő iránt. Az elmúlt hónaphoz képest 3 ponttal nőtt az index értéke.** Az egyes alszektorok azonban vegyes képet mutatnak e tekintetben: a mutató a vendéglátásban a legalacsonyabb (-4 pont), míg a szálláshely-szolgáltatásban a legmagasabb (+8).

⁴ Itt azért hasonlítunk az előző évhez, mert a szektorban jelentős a szezonális, melyet célszerű kiszűrni.

A TKI index és alindexei - 2022. május - 2023. május (pont)

Forrás: GKI

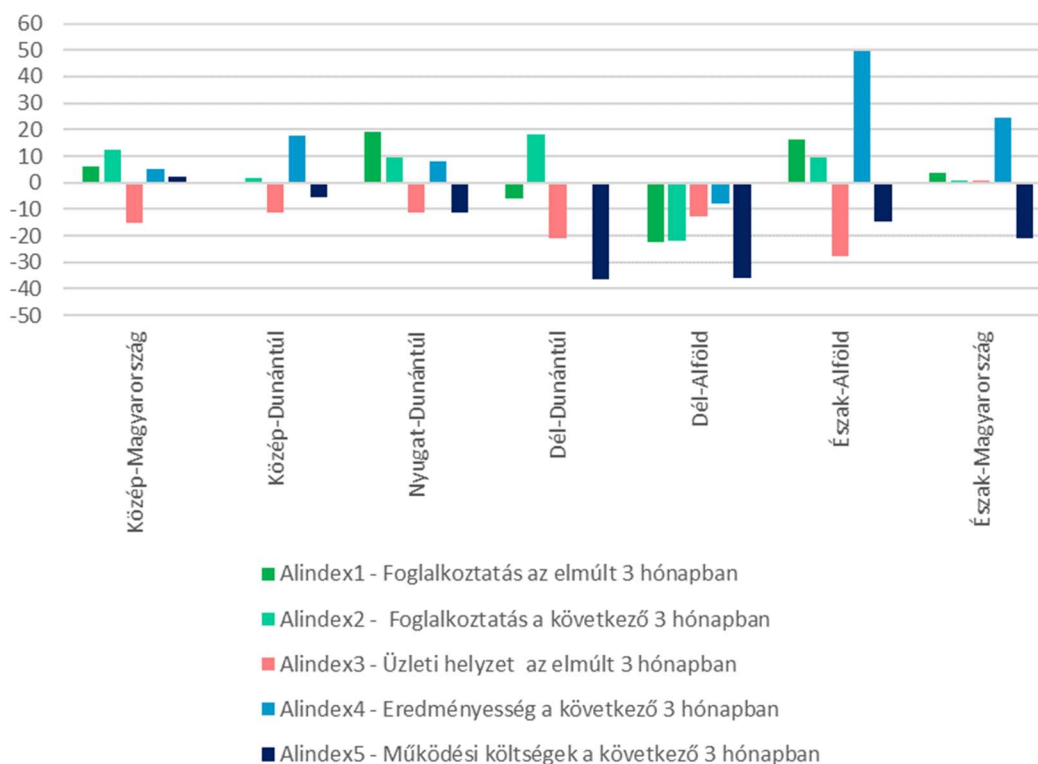
Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlott/romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javult/javul)

- Index2: A következő három hónapra vonatkozóan +3 pontot mértünk, mely azt jelenti, hogy a cégek épphogy elkezdi bővíteni a munkaerőállományukat. A májusi **indexérték** a szálláshely-szolgáltatásban +8 pont (7 ponttal csökkent áprilishoz képest), a vendéglátásban 0 pont (10 ponttal csökkent), az egyéb turisztikai alszektorban pedig 3 ponttal +2 pontra emelkedett.
- Index3: A **vállalkozások átlagos üzleti helyzete az elmúlt három hónapban** az előző év azonos időszakához képest jelentősen **romló**, -14 ponton állt 2023. májusban. **Kedvezőtlen, hogy áprilishoz képest is 16 ponttal csökkent a mutató értéke.** A mutató a legalacsonyabb, -24 pont a vendéglátásban, -13 pont a szálláshely szolgáltatásban, míg az egyéb turisztikai szektorban +7 pont. Létszám kategóriák szerint a **cégek üzleti helyzete a nagyobb cégeknél romlott, míg a kisebbeknél javult vagy stagnált.**
- Index4: Az **üzleti tevékenység eredményének indexe** a jelenhez képest a következő három hónapra +12 ponton áll (vagyis enyhe javulást várnak a szereplők), mely **4 pontos romlást mutat áprilishoz képest** (öt hónap alatt ez még így is 39 pontos javulást jelent). **Áprilishoz képest a szálláshely-szolgáltatásban 5 ponttal +18 pontra, a vendéglátásban 3 ponttal -1 pontra, míg az egyéb turisztikai szektorban 1 ponttal 27 pontra csökkent az eredményességi index.**

- Index5: **A működési költségek indexe**, mely a felmérés időpontjához képest mutatja e kiadások alakulását **a következő 3 hónapban**, -14 ponton áll, mely a január-februári 38 pontos javulás és a március-áprilisi 8 pontos csökkenés után **3 pontos növekedést jelent májusban**. A mutatót az egyes alszektorokban közel hasonlóan ítélik meg a vállalkozások: a szálláshely szolgáltatásban -13 pont, a vendéglátásban -12 pont, míg az egyéb turisztikai szektorban -19 pont. A vendéglátásban és a szálláshely szolgáltatásban javult, míg az egyéb turisztikai szektorban romlott az index áprilishoz képest. **Az elmúlt hónapok folyamatai még így is azt mutatják, hogy a fűtési szezon végeztével enyhül a szolgáltatókra nehezedő költségnyomás, valamint lehetőséget látnak az energia-árak csökkenésére.**

Régiók szerinti bontásban vizsgálva az alindexeket Dél-Alföld és Dél-Dunántúl 4-4 esetben áll a régiós rangsor utolsó két helyének valamelyikén.

A TKI index alindexei régiók szerint - 2023. május (pont)

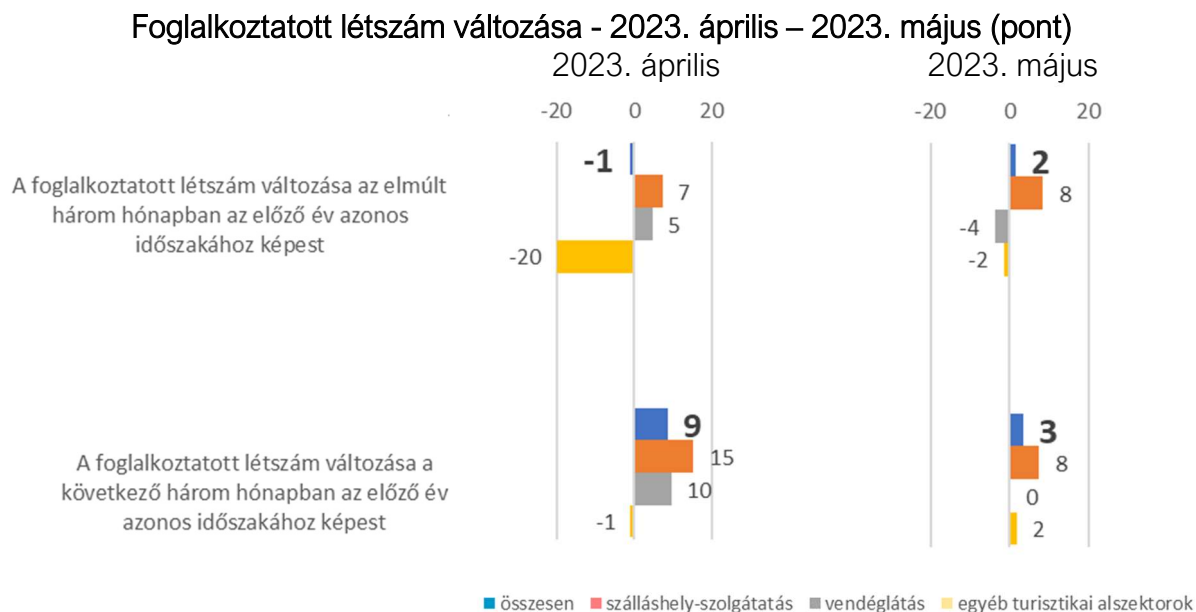
Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A FELMÉRÉS TOVÁBBI EREDMÉNYEI

Foglalkoztatás

A felmérésben résztvevő vállalatok **átlagosan 20 főt foglalkoztattak 2022-ben**, a vendéglátásban 19 főt, az egyéb turisztikai szektorban működő cégeknél 13 főt, míg a szálláshely-szolgáltatásban 27 főt. A foglalkoztatott létszámból átlagosan 5%-ot tesznek ki a gyakornokok vagy külsősök.

A **foglalkoztatott létszám alakulása az elmúlt három hónapban** az előző év azonos időszakához képest **+2 ponton** áll, mely azt mutatja, hogy **alig nőtt a kereslet⁵ a turisztikai ágazatban igényelt munkaerő iránt**. Az elmúlt hónaphoz képest **3 ponttal nőtt az index értéke**. Az egyes alszektorok azonban vegyes képet mutatnak e tekintetben: a mutató a vendéglátásban a legalacsonyabb (-4 pont), míg a szálláshely-szolgáltatásban a legmagasabb (+8).

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen csökkent/csökken, +100 pedig azt, hogy jelentősen nőtt/nő)

A következő három hónapra vonatkozóan **+3 pontot** mértünk, mely azt jelenti, hogy a **cégek bővítik a munkaerőállományukat**. A májusi indexérték a szálláshely-szolgáltatásban **+8 pont** (7 ponttal csökkent áprilishoz képest), a vendéglátásban **0 pont** (10 ponttal

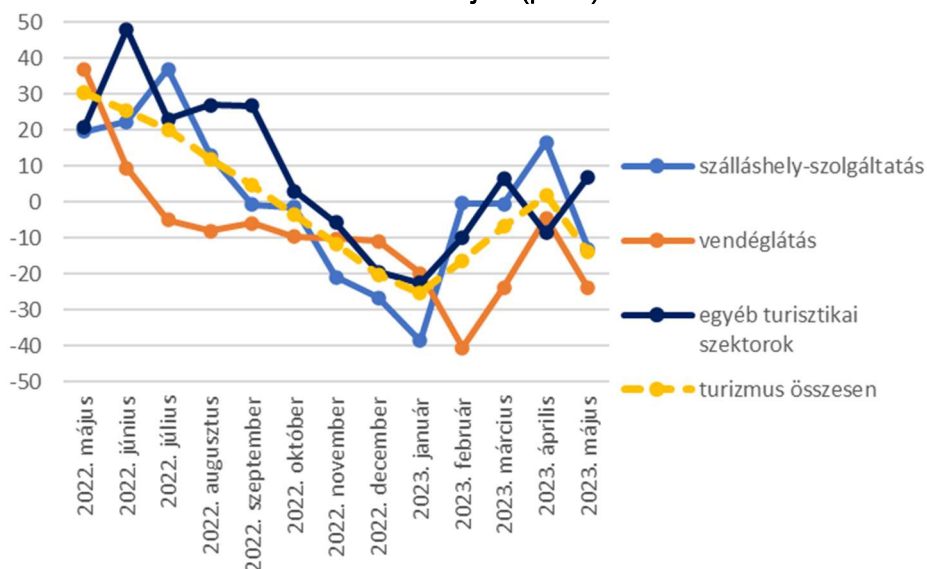
⁵ Itt azért hasonlítunk az előző évhez, mert a szektorban jelentős a szezonális, melyet célszerű kiszűrni.

csökkent), az egyéb turisztikai alszektorban pedig 3 ponttal +2 pontra emelkedett. Úgy tűnik, ezekben a szektorokban már elérték az optimális létszámot a cégek, jelentősebb javulás csak a szálláshely-szolgáltatásban várható (valószínűleg újra nyitnak korábban bezárt szálláshelyeket).

Üzleti helyzet, teljesítmény

A vállalkozások átlagos üzleti helyzete az elmúlt három hónapban az előző év azonos időszakához képest jelentősen romló, -14 ponton állt 2023. májusban. **Kedvezően azonban, hogy áprilishoz képest is 16 ponttal csökkent a mutató értéke.** A mutató a legalacsonyabb, -24 pont a vendéglátásban, -13 pont a szálláshely szolgáltatásban, míg az egyéb turisztikai szektorban +7 pont. Létszám kategóriák szerint a **cégek üzleti helyzete a nagyobb cégeknél romlott, míg a kisebbeknél javult vagy stagnált.**

Az üzleti helyzet alakulása az elmúlt három hónapban alszektorok szerint - 2022. május - 2023. május (pont)

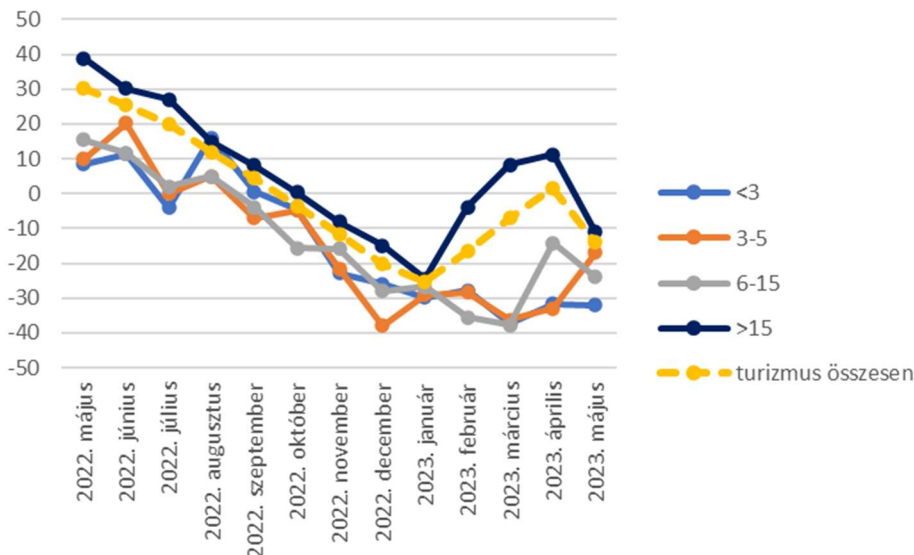

Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlott, +100 pedig azt, hogy jelentősen javult)

Az üzleti helyzet romló megítélése felhívja a figyelmet arra, hogy sürgős segítségre lenne szükség az ágazatban (ezen belül turisztikai régióként eltérő mértékűre).

Az üzleti helyzet alakulása az elmúlt három hónapban létszám kategória szerint - 2022. május - 2023. május (pont)

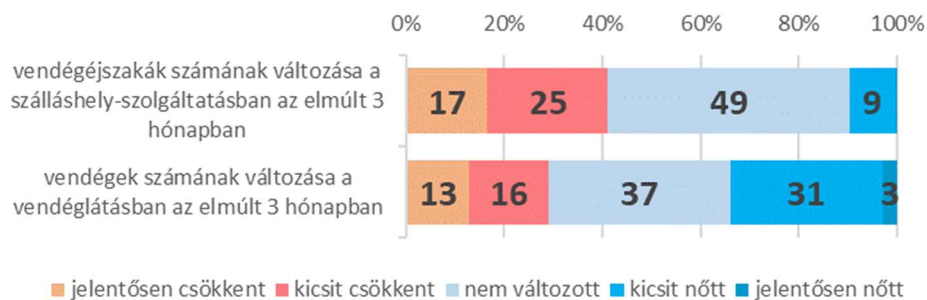

Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlott, +100 pedig azt, hogy jelentősen javult)

A szálláshely-szolgáltatásban a vendégéjszakák száma az elmúlt három hónapban az előző év azonos időszakához képest **csökkent**. A szállásadók 9%-a növekedést jelzett (jelentős mértékűt senki), míg 42%-uk számolt be visszaesésről (17% jelentős mértékűről). A vendéglátásban működők teljesítménye kedvezőbb volt, **34%-uk számolt be vendégforgalom növekedésről** (3% jelentős mértékűről), 37% stagnálást jelzett, míg **29% számolt be visszaesésről** (13% jelentős mértékűről). Ez utóbbi annak fényében még rosszabb helyzetet mutat, hogy időközben 4 ezer vendéglátó hely megszűnt, így azok forgalmának egy része megjelent a még működő cégeknél.

Álágazati teljesítmény változása az elmúlt 3 hónapban az előző év azonos időszakához képest - 2023. május (megoszlás, %)

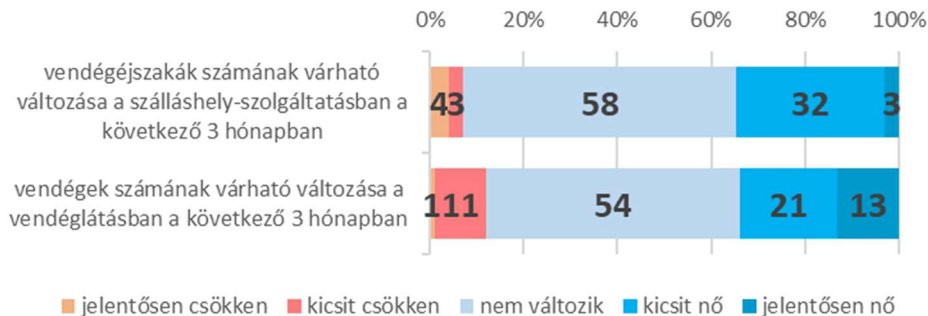

Forrás: GKI

A turizmus **teljesítmény várakozások indexe** (a szálláshely-szolgáltatásban vendégéjszakák számát, a vendéglátásban a vendégek számát, az egyéb turisztikai szektorban tevékenységtől függően a vendégek/ügyfelek/foglalások számát méri) 11 pontos csökkenéssel **+10 pontra esett 2023. májusban** (december óta még így is 32 ponttal javult). Ez magasabb, mint a GKI EU számára készülő konjunktúrakutatásában mért szolgáltatási szektor indexé (+4 pont), illetve jelentősen meghaladja a nemzetgazdasági átlagot (-13 pont). Ennélfogva úgy tűnik, hogy a **turisztikai szektor teljesítménye ugyan javuló, de már második hónapja negatív irányba mozdult**.

A fenti indexértékek a válaszarányokban is megmutatkoznak. **A következő három hónapban az előző év azonos időszakához képest a szállásadók 35%-a vár növekedést a vendégéjszakák számában** (előző hónapban 67%), 58%-uk stagnálást, s 7%-uk vár visszaesést (előző hónapban 4%). **A vendéglátásban működők közül 34% vár vendégforgalom növekedést** (előző hónapban 33%), míg 54% stagnálást, 12%-uk pedig visszaesést vetít előre (előző hónapban 20%).

Alágazati teljesítmény várható változása a következő 3 hónapban az előző év azonos időszakához képest - 2023. május (megoszlás, %)

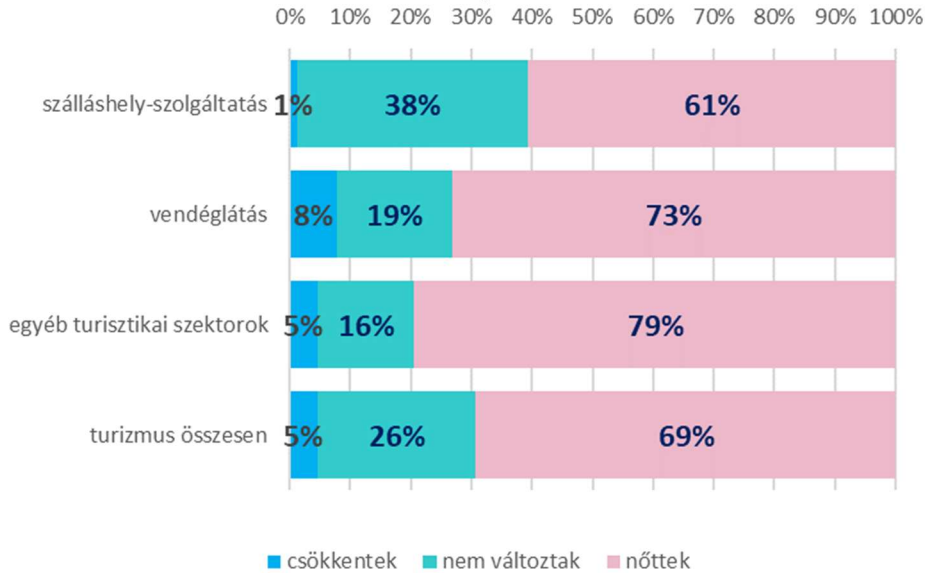

Forrás: GKI

Árak, költségek

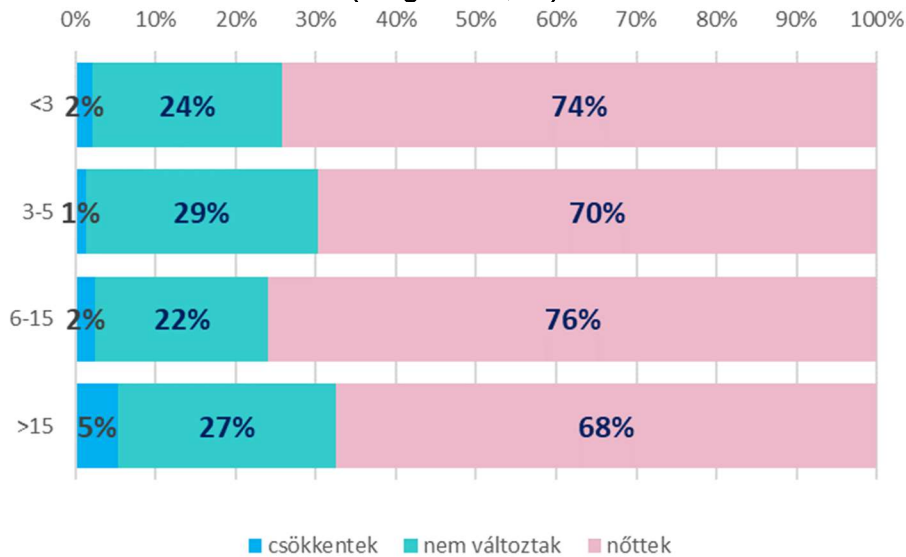
2023. májusban a turisztikai cégek 69%-a szolgáltatási árainak növekedéséről számolt be az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan (áprilisban 84% volt ez az arány), 26%-uk nem változtatott az árakon, míg csökkenést 5% jelzett. Létszámkategória szerinti bontásban a 15 főnél nagyobb cégek emeltek árat a legkisebb arányban (68%). A 6-15 fős cégeknél 76%, a 3-5 fős cégeknél 70%, a 3 fő alatti cégeknél 74% emelt.

Az árak alakulása az elmúlt 3 hónapban alszektorok szerint - 2023. május (megoszlás, %)

Forrás: GKI

Az árak alakulása az elmúlt 3 hónapban létszámkategória szerint - 2023. május (megoszlás, %)

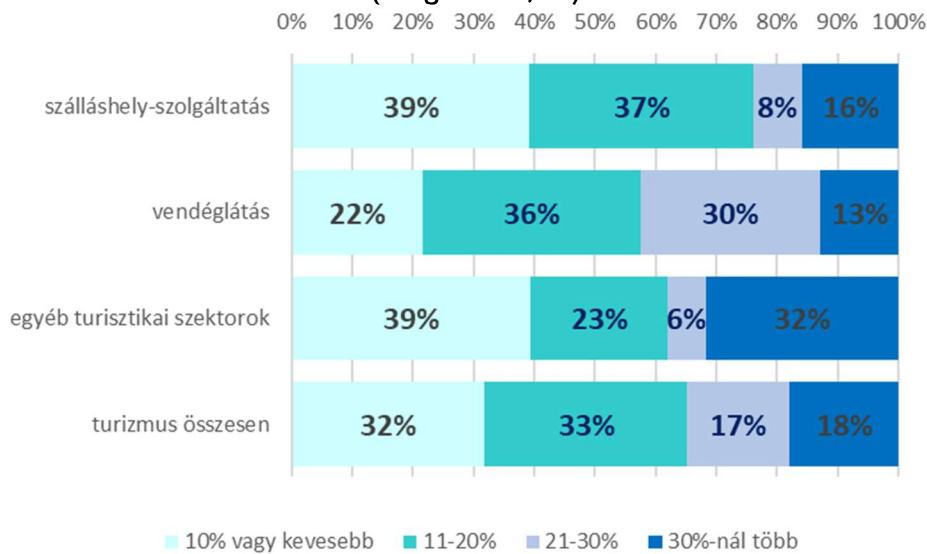

Forrás: GKI

Az áremelkedés átlagosan 21%-os volt (áprilisban 18%-ot mértünk). Vagyis a cégek továbbra sem tudták áraikban érvényesíteni a költségnövekedést. Igaz, ez az olló a három havi mozgóátlag alapján már három hónapja csökkenő trendet mutat.

Az áremelést végrehajtó turisztikai cégek 32%-a 10%-kal vagy ennél kisebb mértékben növelte árait, 33%-a 11-20% között (a legtöbb cég e kategóriába esik), 17%-a 21-30% között, míg a fennmaradó 18%-a ennél is többel emelt. A szálláshely-szolgáltatásban a szállásadók 39%-a 11% alatti, 37%-a 11-20% közötti emelést valósított meg, míg 24%-uk ennél többet. A vendéglátásban a cégek 36%-a 11-20% között, míg 43%-a ennél nagyobb mértékben emelt. Az egyéb turisztikai szektorban működők 39%-a maximum 10%-ot emelt, míg 38%-a 20%-nál is nagyobb ütemben emelte árait.

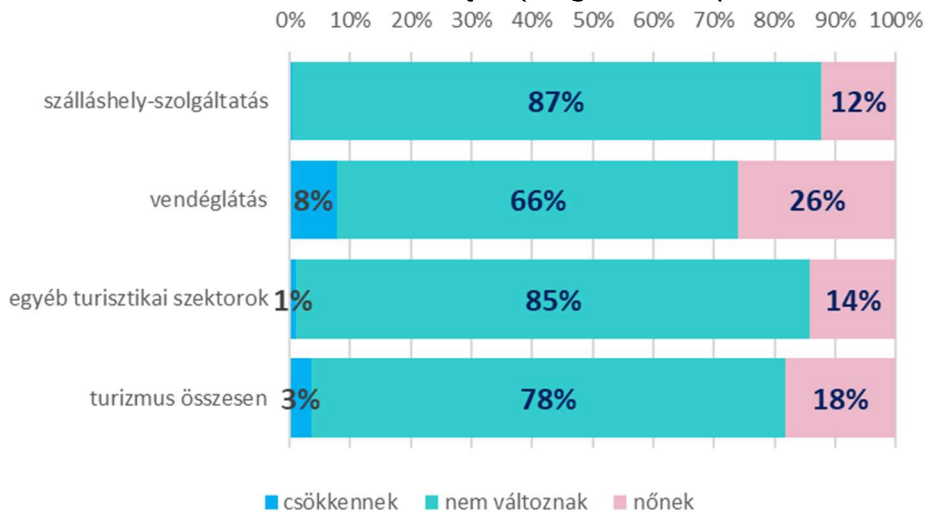
Az áremelés mértéke az elmúlt 3 hónapban alszektorok szerint - 2023. május (megoszlás, %)

Forrás: GKI

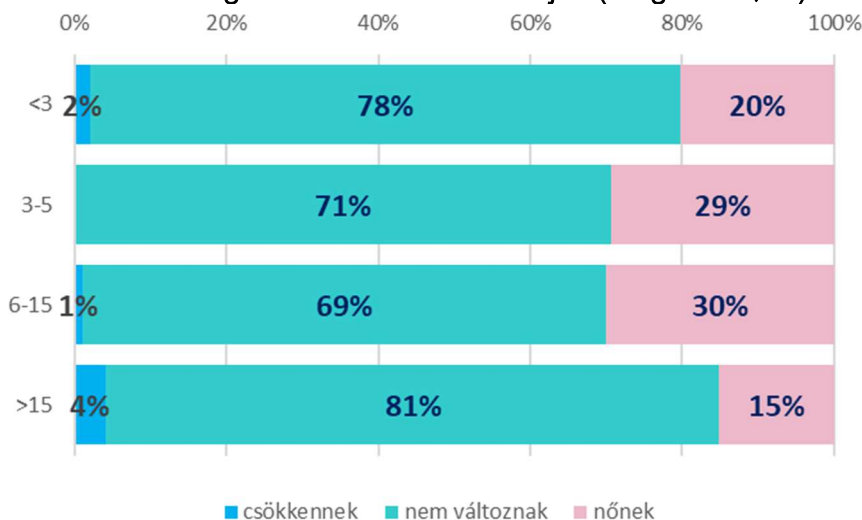
Májusban a turisztikai cégek 18%-a jelezte, hogy a következő 3 hónapban várhatóan emelni fogja szolgáltatásának árát (áprilisban 47% volt ez az arány), 78%-uk nem változtat az árakon, míg csökkentést 3% jelzett. A szálláshely-szolgáltatásban 12% az emelést tervezők aránya (a többség már szezonkezdetkor meglépte ezt), miközben a vendéglátásban 26%, az egyéb turisztikai szektorokban 14% tervez emelni. A turisztikai cégek 15%-a a közelmúltban is emelt árat és a közeljövőben is emelni fog (ez az arány áprilisban még 41% volt).

Az árak várható alakulása a következő 3 hónapban a jelenlegihez képest alszektorok szerint - 2023. május (megoszlás, %)

Forrás: GKI

Az árak várható alakulása a következő 3 hónapban a jelenlegihez képest létszámkategória szerint - 2023. május (megoszlás, %)

Forrás: GKI

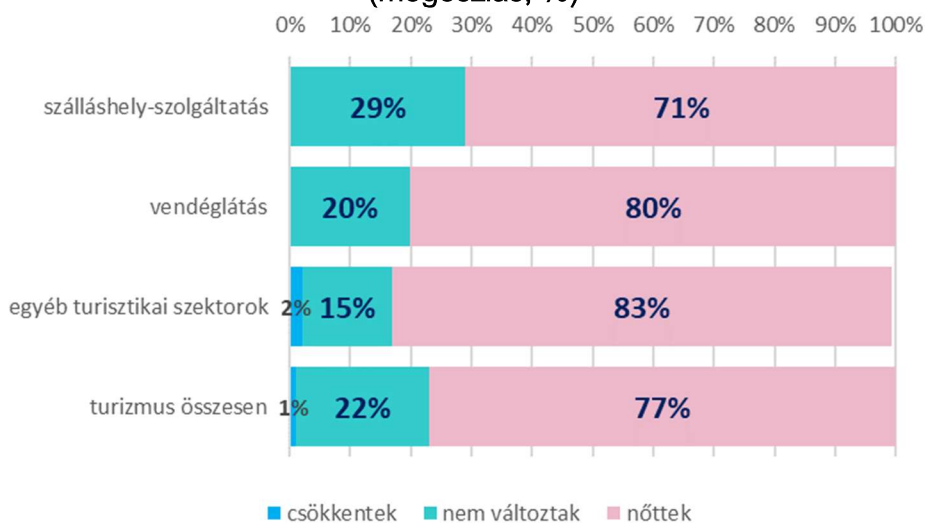
Az árak múltbeli és jövőbeli alakulása - 2023. május (megoszlás, teljes tábla=100%)

		elmúlt 3 hónapban az előző év azonos időszakához képest		
		csökkent	nem változott	nőtt
a következő 3 hónapban várhatóan a jelenlegihez képest	csökken	3%	0%	0%
	nem változik	1%	24%	54%
	nő	0%	3%	15%

Forrás: GKI

A turisztikai cégek 77%-a a működési költségek⁶ növekedéséről számolt be az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan, 22% esetében nem változtak e költségek, s 1% jelzett csökkenést. Az egyéb turisztikai szektorokban működő cégek 83%-a számolt be működési költségeinek növekedéséről, a szálláshely-szolgáltatásban működők 71%-a, míg vendéglátásban működők 80%-a.

A működési költségek alakulása az elmúlt 3 hónapban alszektorok szerint - 2023. május (megoszlás, %)

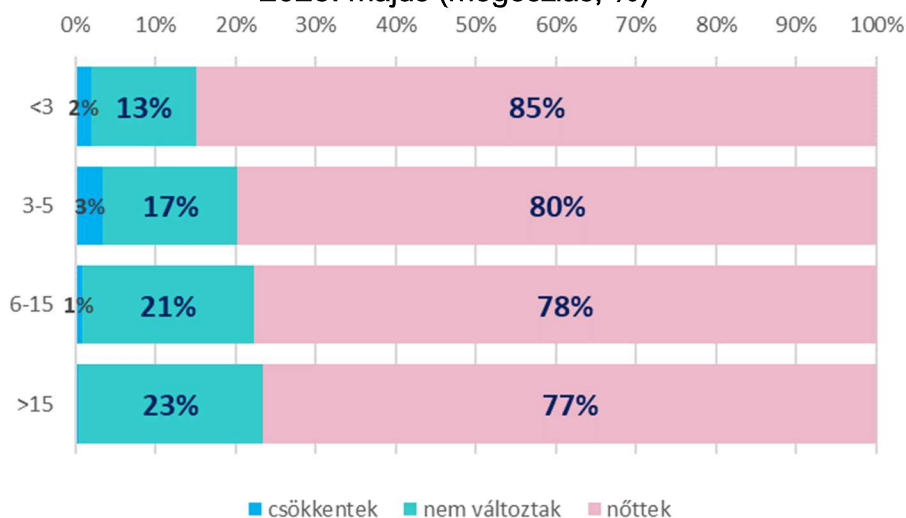

Forrás: GKI

Létszám kategóriák szerint a 15 főnél többet foglalkoztató cégek 77%-a számolt be működési költségeinek növekedéséről, a 6-15 fősök 78%-a, a 3-5 fősök 80%-a, míg a náluk kisebbeknek 85%-a.

⁶ Működési költségek: pl. energiaköltség, bérköltség, anyagköltség, karbantartási költség stb.

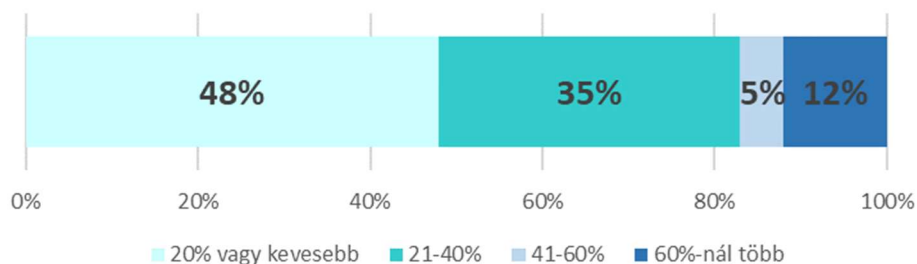
A működési költségek alakulása az elmúlt 3 hónapban létszám kategóriák szerint - 2023. május (megoszlás, %)

Forrás: GKI

A működési költségek az elmúlt 3 hónapban átlagosan 29%-kal nőttek a szektorban (mely jóval alacsonyabb az áprilisban mért 44%-nál), 32%-kal a vendéglátásban, 27%-kal a szálláshely-szolgáltatóknál és 28%-kal az egyéb turisztikai szektorban. A turisztikai cégek 48%-a 20%-os vagy ennél kisebb költségnövekedést érzékelt, 35%-a 21-40% közöttit, 5%-a 41-60% közöttit, míg a fennmaradó 12% ennél is többet.

A működési költségek növekedésének mértéke az elmúlt 3 hónapban - 2023. május (megoszlás, %)

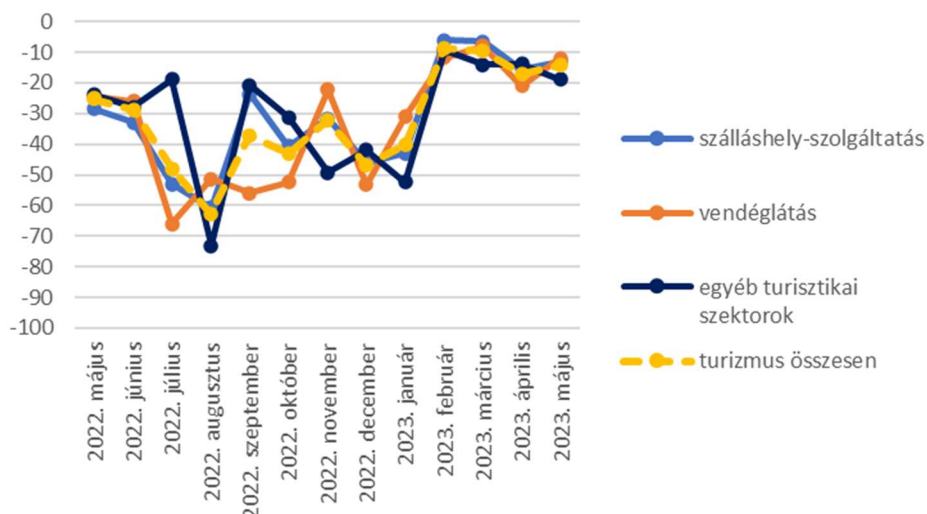

Forrás: GKI

A **várt működési költségek indexe**, mely a felmérés időpontjához képest mutatja e kiadások alakulását **a következő 3 hónapban**, -14 ponton áll, mely a január-februári 38 pontos javulás és a március-áprilisi 8 pontos csökkenés után **3 pontos növekedést jelent májusban**. A mutatót az egyes alszektorokban közel hasonlóan ítélik meg a vállalkozások: a szálláshely szolgáltatásban -13 pont, a vendéglátásban -12 pont, míg az egyéb turisztikai szektorban -19 pont. A vendéglátásban és a szálláshely szolgáltatásban javult,

míg az egyéb turisztikai szektorban romlott az index áprilishoz képest. Az elmúlt hónapok folyamatai még így is azt mutatják, hogy a fűtési szezon végeztével enyhül a szolgáltatókra nehezedő költségnyomás, valamint lehetőséget látnak az energia-árak csökkenésére.

A működési költségek alakulása a következő 3 hónapban a jelenlegihez képest alszektorok szerint - 2022. május - 2023. május (pont)

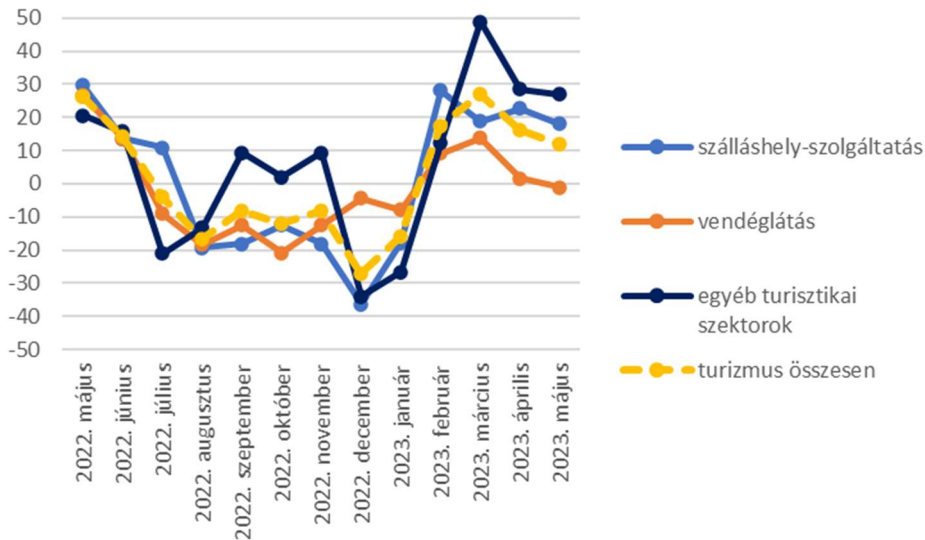
Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen nő, +100 pedig azt, hogy jelentősen csökken)

Eredményesség

Az **üzleti tevékenység eredményének indexe** a jelenhez képest a következő három hónapra +12 ponton áll, mely **4 pontos romlást mutat áprilishoz képest** (öt hónap alatt ez még így is 39 pontos javulást jelent). **Áprilishoz képest a szálláshely-szolgáltatásban 5 ponttal +18 pontra, a vendéglátásban 3 ponttal -1 pontra, míg az egyéb turisztikai szektorban 1 ponttal 27 pontra csökkent az eredményességi index.** Májusban egyik létszám-kategóriában sem változott jelentősen a várt eredményesség, 5 fő felett kissé romlott, míg a legfeljebb 5 fős cégeknél kissé javult.

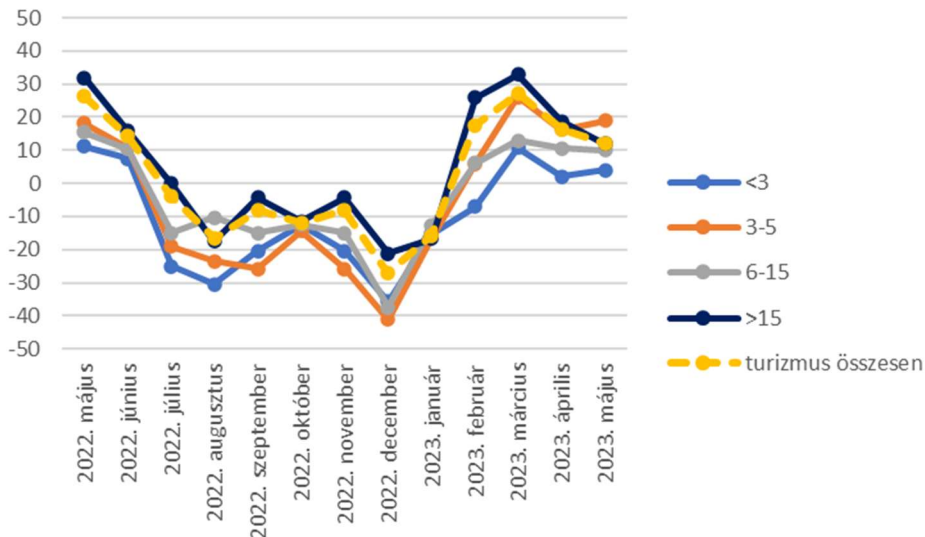
Az üzleti tevékenység eredményének alakulása a következő 3 hónapban a jelenlegihez képest alszektorok szerint - 2022. május - 2023. május (pont)

Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen csökken, +100 pedig azt, hogy jelentősen nő)

Az üzleti tevékenység eredményének alakulása a következő 3 hónapban a jelenlegihez képest létszámkategória szerint - 2022. május - 2023. május (pont)

Forrás: GKI

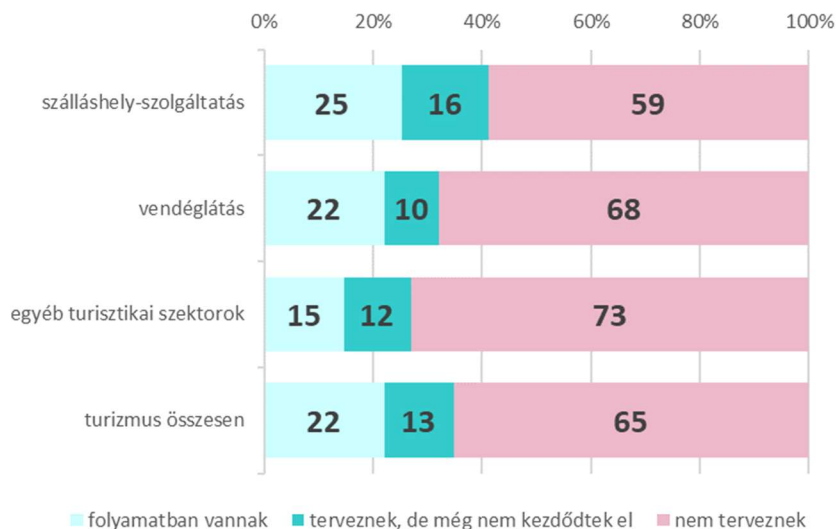
Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen csökken, +100 pedig azt, hogy jelentősen nő)

Fejlesztések

A turisztikai cégek 35%-a gondolkodik a következő 1 évben fejlesztésben, mely alacsonyabb arány, mint az 1 hónappal ezelőtt mért 42%. A fejlesztést megvalósítók

többségénél e fejlesztések már el is kezdődtek. A cégek 65%-a nem tervez fejlesztést a következő egy évben. A szálláshely-szolgáltatásban érdekeltek 41%-a, a vendéglátásban működők 32%-a, míg az egyéb turisztikai szektorok cégeinek 27%-a fejleszt már most vagy a következő egy évben.

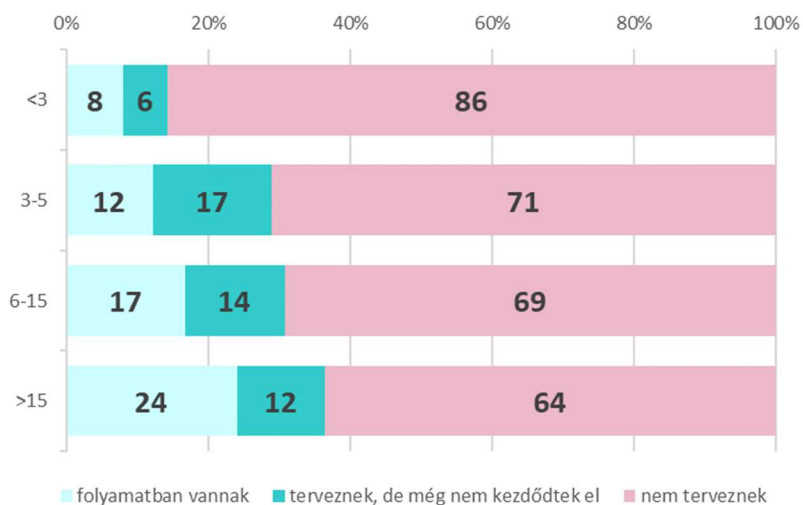
Fejlesztési tervek a következő 12 hónapban - 2023. május (megoszlás)

Forrás: GKI

Létszám kategóriák szerinti bontást vizsgálva a 15 fő feletti 36%-a fejleszt a következő 12 hónapban, utóbbiak kétharmada el is kezdte az ezzel járó beruházást. A 6-15 fősök esetében 31% tervez fejlesztést, a 3-5 fős cégeknek 29%-a, míg az ennél kisebbeknek 14%-a.

Fejlesztési tervek a következő 12 hónapban - 2023. május (megoszlás)

Forrás: GKI